דמתעכל קטרייהו: *בתוך הקן ומצא לפני הקן אסורין: לימא מסייע ליה לר' חנינא דאמר ר' חנינא *רוב וקרוב הלך אחר הרוב? אמר אביי בדף רבא אמר בשני קנין זו למעלה מזו עסקינן ולא מבעיא זמן בתחתונה ולא זמן בעליונה ומצא בתחתונה ולא מצא בעליונה דאסירי דאמרינן הנך אזלו לעלמא והנך אשתרבובי אשתרבוב ונחות אלא אפילו זמן בעליונה ולא זמן בתחתונה ובא ומצא בעליונה ולא מצא בתחתונה הנך נמי אסירי דאמרינן הנך אזלו לעלמא והנך סרוכי סריך וסליקו: ואם אין שם אלא הן הרי אלו מותרין: היכי דמי אילימא במפורחין איכא למימר הנך אזלו לעלמא והני אחריני נינהו אלא במדדין: אי דאיכא קן בתוך חמשים אמה אדדויי אדדו ואי דליכא קן בתוך חמשים אמה פשיטא דמותרין: דאמר מר עוקבא בר חמא כל *המדדה אין מדדה יותר מחמשים אמה לעולם דאיכא קן בתוך חמשים אמה וכגון דקיימא *בקרן זוית מהו דתימא אדדויי אדדו קמ"ל כל היכא דמדדה והדר חזי לקניה מדדה ואי לא, לא מדדה: **מתני'** *ב"ש אומרים אין נוטלים את העלי לקצב עליו בשר וב"ה מתירין. בית שמאי אומרים אין נותנין את העור לפני הדורסן ולא יגביהנו אלא אם כן יש עמו *כזית בשר ובית הלל מתירין: **גמ'** תנא *ושוין שאם קצב עליו בשר שאסור לטלטלו אמר אביי מחלוקת בעלי אבל בתברא גרמי דברי הכל מותר פשיטא עלי תנן? מהו דתימא הוא הדין דאפי' תברא גרמי נמי והאי דקתני עלי להודיעך כחן דב"ה דאפי' דבר שמלאכתו לאיסור נמי שרו קמ"ל איכא דאמרי אמר אביי לא נצרכא אלא אפילו תברא גרמי חדתי מהו דתימא ממלך ולא תבר עלה, קמ"ל, וב"ש לא חיישי לאמלוכי והתניא *בית שמאי אומרים *אין מוליכין טבח וסכין אצל בהמה ולא בהמה אצל טבח וסכין ובית הלל אומרים מוליכין זה אצל זה. בית שמאי אומרים אין מוליכין תבלין ומדוך אצל מדוכה ולא מדוכה אצל תבלין ומדוך וב"ה אומרים מוליכין זה אצל זה הכי השתא בשלמא בהמה אתי לאמלוכי דאמר נשבק האי בהמה בחושה ומייתינא בהמה אחריתי דשמינה מינה, קדרה נמי אתי לאימלוכי דאמר נשבק האי קדרה דבעיא תבלין ומייתינא אחריתי דלא בעיא תבלין, הכא מאי איכא למימר ממלך ולא תבר כיון דשחטה לתבירא קיימא!: בית שמאי אומרים אין נותנין את העור: תנא *ושוין שמולחין עליו בשר לצלי אמר אביי לא שנו אלא לצלי אבל לקדרה לא פשיטא לצלי תנן? הא קמ"ל דאפי' לצלי כעין קדרה אסור ת"ר אין מולחין את החלבים ואין מהפכין בהן, משום ר' יהושע אמרו שוטחן ברוח ע"ג יתדות אמר רב מתנה הלכה כר' יהושע איכא דאמרי אמר רב מתנה אין הלכה כר' יהושע, בשלמא למ"ד הלכה כר' יהושע אצטריך סד"א יחיד ורבים הלכה כרבים קמ"ל הלכה כיחיד אלא למ"ד אין הלכה פשיטא יחיד ורבים הלכה כרבים! מהו דתימא מסתבר טעמיה דר' יהושע דאי לא שרית ליה ממנע ולא שחיט קא משמע לן, ומ"ש מעור לפני הדורסן

התם

דמתעכל קטרייהו · ניתר הקשר שלהם ומתפרק מאליו והבא ונטל שמא לא מקושרין מאלם ותפס האחד והלך לו: **ולפני הקן** · דרך כל שובכין להיות מעט מן דף העליה בולט חוץ לפתחה של כל קן וקן ושם היונים יוצאים לאויר ונחים שם כרגעם וחוזרים לקן: **הלך אחר הרוב** · כי הכא דלא אמרי' אלו אותן שזמן בתוך הקן שהוא קרוב ללפני הקן אלא אמרי' מעלמא אתו: **בדף** · דכולהו קרוב נינהו הלכך הלך אחר הרוב דאיכא תרתי: **רבא אמר** · הא לא אצטריך לאשמועינן אלא בשני קנין זו למעלה מזו ובשניהם גוזלות וזמן את שבזו ולא זמן את שבזו ולמחר בא ולא מצא בתוך הקן שזימן אלא לפניו ובאותו שלא זמן לא מצא לא לפניו ולא לתוכו הלכך אסירי ולא משום חששא דיוני דעלמא אלא מאחר שלא מצאן במקומן ועוד שבקן האחר המוקצה לא מצא כלום יש לחוש שמא אלו שמצא לפני הקן המוכן לא מתוכו יצאו אלא מתוך המוקצה: **ולא מיבעיא קאמר לא גרסי' אלא ה"ג ולא מיבעיא זמן בתחתונה ולא זמן בעליונה כו'** · כלומר והכא דאצטריך לאשמועינן "אסורים" לאו "בשזמן" את של תחתונה ולמחר מצא בתחתונה לפניה, ולא בתוכה ולא מצא בעליונה כלום דאצטריך למימר דאסירי דחיישינן דלמא האי דאזמין אזדו להו והנך שמצא לפניה משל עליונה באו ואשתרבובי אשתרבוב למטה ונחיתו" הא לא אצטריך דאפי' "זמן בעליונה בתוכה ולא זמן את של תחתונה ולמחר מצא בעליונה לפניה ולא בתוכה ולא מצא בתחתונה כלל' אסירי ולא תימא 'לאו אורחייהו למסרך ומיסק בעודן קטנים' אלא אמרינן סרוכי סרוך מן 'התחתונה' 'המוקצה' וסליקו לפני העליונה: א) **ואם אין שם אלא הן** · אם אין סביבותיהם אחמול אלא הן: ב) **הרי אלו מותרים** · דודאי אלו הן שהזמין בתוך הקן ובאו לפניה: **מפורחים** · גדולים ופורחים למרחוק: **אדדויי אדדו** · מאותו קן ואתו להכא כדמפרש ואזיל דעד חמשים אמה מדדה: **בקרן זוית** · שזוית הבית בולט להלאה מן הסוכך וקן זה שזמן בו עומד לצדדין דהוי הוה אתי להכא לא הוה חזי לקניה שהזוית של בית עומדת לפניו:

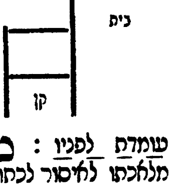

מתני' עלי · מלאכתו לאיסור לכתוש במכתשת משום הכי אסרי ליה בית שמאי: **גמ' שאסור לטלטלו** · דאתעביד ליה צורך יו"ט: **בתברא גרמי** · המיוחדת לקצב עליה בשר: **מהו דתימא** · הוא הדין דאפילו תברא גרמי אסרי ב"ש דלמא בתר דטלטלה ממליך ולא תבר ואשתכח דטרח בכדי: **איכא דאמרי אמר אביי כו'** · כי אותביניה פשיטא עלי תנן שני אביי גופיה הכי לא נצרכא הא דאמרינן אבל תברא גרמי דברי הכל מותר אלא לתברא גרמי חדתי שלא קצב עליה מעולם דאיכא למיחש דחייס עלה וממלך: **לא חיישי לאמלוכי** · בתמיה ופריך לאביי: **אין מוליכין טבח וסכין וכו'** · אם היו רחוקים זה מזה דלמא [בתר] דטריח ממליך: **מדוך** · בוכנא שדוכין בו תבלין במדוכה: **נשבק האי קדרה** · מין תבשיל זה שיהא צריך תבלין כגון בשר ובללים: **ולעבד קדרה דלא בעיא תבלין** · כגון כרוב ולפת: מאי איכא למימר גרסי' קמ"ל לא גרסינן: **שמולחין עליו** · ואע"פ שהמלח מועיל לעבוד: **לצלי** · דאין מולחין אותו יפה: **הא קא משמע לן דאפי' לצלי כעין קדרה אסור** · האי "אבל לקדרה" דקאמר אביי "לצלי כעין קדרה" קאמר כגון אדם המולח לצלי יפה יפה קרוב למליחת בשר שלצורך קדרה דלא תימא כל לצלי שרי: **אין מולחין את החלבים** · ביום טוב כדי שלא יסריחו ואפי' נשחטה הבהמה בי"ט: **ומאי שנא מעור לפני הדורסן** · דשרו בית הלל משום דאי לא שרית ליה ממנע ולא שחיט:

א) [שייך למשנה דלעיל י:] ב) [גם זה שם]

התם

*) **פשיטא** דמותרין דאמר מר עוקבא כל המדדה וכו' וקשה וכי מייתי ראיה ממר עוקבא שהוא אמורא וי"ל דע"כ אנו צריכין לומר כדמר עוקבא דאם לא כן לא מתוקמא מתניתין דלא יחפור (ב"ב דף כג:): **אין** נוטלין העלי · ותימה הא צריך לגופה וכל כלי שצריך לגופו או למקומו אפילו מלאכתו לאסור נוטלין אותו ביום טוב וי"ל דבפרק כל הכלים (שבת דף קכג· ושם) מוקמינן ליה במוקצה שיש בו חסרון כיס דכ"ע מודו דאסור כגון סיכי זירי ומזורי דקפיד עלייהו וב"ה שמתירין היינו דוקא משום שמחת י"ט כדמפרש בגמרא: **ושוין** שמולחין עליו בשר לצלי · לאו משום דצריך מליחה לצלי כדמפ' בחולין (דף קיג·) אלא משום שנהגו למלחו כדי ליתן טעם [ועי' תוספות חולין יד. ד"ה ונסבין]:

מפריס

עין משפט
נר מצוה

י) [אמר אביי בדף. תימה דלא אמר לעיל אריבא] פ"י כ"י :

עו א ב ג מיי' פ"ג מהלכות יו"ט הל' ו טוש"ע א"ח סי' תקז סעיף יד :

עז ד מיי' שם ופט"ו מהל' גזילה הל' יח טוש"ע שם וטוש"ע ח"מ סי' רס סעיף ח :

עח ה מיי' פ"ב מהל' יו"ט הלכה ו טוש"ע א"ח שם סעיף יד :

עט ו טוש"ע א"ח סי' תקט סעיף ה :

פ ז מיי' פ"ג מהלכות יו"ט הל' ד סמג לאוין עה טוש"ע שם סעיף ג :

פא ח טוש"ע שם סעיף ה :

פב ט טוש"ע א"ח סי' תקח סעיף ב :

פג י טוש"ע א"ח סי' תקד סעיף ב :

פד כ ל מיי' פ"ג שם הלכה ד טוש"ע א"ח סי' תקט סעיף ג :

פה מ נ מיי' שם הל' ט טוש"ע שם סעיף ד :

[בקרן זוית מאי אמרת אדדויי אדדו כל היכא דמדדה והדר כו' כצ"ע מהרי"ם]

בירושלמי ל"ג מינת כזית

[תוספתא פ"א]

[עיין שבת דנקט עמ"ש בב"י א"ח סי' תקא ד"ה ויכול להוליך]

נושא/מבנה
זמן בתוך הקן ומצא לפני הקן אסורים
הגמ' מחלוקת במקרים המסוימים שיש לחשוש אפילו למקרה שהגוזלות יצאו ממקומם ונמוכה לקומה גבוה
ולמטה אם מדדים אלא אפילו
מבנה
ב' שלבים להסביר על מה מדובר במש'

נושא
טלטול עלי ותברא גרמי'

תת נושא
האם ב"ש חוששים לאימלוכי (אחרי טלטול לא ישחט בבהמה)

רבינו חננאל

דמתעכל קטריהן ומיפרדי מהדדי ולקח אחד ונשאר אחד · פי' אשתרבובי כמין ירידה הוא וסריכה כמו תפיסה כדכתיב שממית בידים תתפש: ואם אין שם אלא הן מותרין. אוקימנא במדדין ולא במפריחין כלומר אין בהן כח לפרוח. ומתמהינן אי הכי פשיטא ודאי הן הן. ואמרינן כגון דאיכא קן אחד בתוך נ' אמה שיש שם אפרוחים שלא זימן מהן וקאי בקרן זוית מהו דתימא ניחוש דלמא מן הקן ההוא באו קמ"ל אע"ג דקי"ל כמר עוקבא דאמר בפ' לא יחפור כל המדדה אין מדדה יותר מחמשים אמה כיון דקאי האי קן בקרן זוית (דלפי) [דאי] מדדה לא יכול למיהדר ומחזי לקניה לא מדדה הלכך ליכא למיחש להכי ושרי: *) פי' תרסין הקרשין שנועלין בהן פתחי החנויות וב"ה מתירין לסלקם ולפתוח ולהחזירם כדי לסגור: פי' העלי בוכנא שכותש בו הריפא והפואה וכיוצא בה באסיתא. [והוא] מלאכת החול ואינו עומד לכתוש בו מיני מאכלי' לפיכך אמרו כי זה העלי הוא דבר שמלאכתו לאיסור ואעפ"כ ב"ה מתירין לטלטלו ולקצב עליו בשר ולשבר עצמות. וכן תברא גרמא שהיא חתיכה של קורה שהתקינה לשבר עליה עצמות והיא עדיין חדשה מותרת וב"ש ישנה וכן להוליך תבלין אצל מדוכה ומדוכה אצל תבלין אלו כולן ב"ה מתירין **) להגביה עור של בהמה ששחטה ביום טוב ולשוטחו ולדורסו בני אדם וב"ה מתירין ושוין ב"ש וב"ה שמולחין ע"ג העור בשר לצלי שאין צריך מלח הרבה אבל בשר לתבשיל שצריך מלח הרבה לא שנמצא מולח את העור: ת"ר אין מולחין את החלבים ביו"ט ולא מהפכין בהן משום ר' יהושע אמרו שוטחן ברוח ע"ג יתידות. אמר רב מתנה הלכתא כר' יהושע איכא דאמרי אין הלכה כר'

אמר

נושא
טיפול בעור (בהמה) ביו"ט

נושא
מליחת חלבים
מבנה
ב' לשונות בגמ' מתנה

*) נראה דלפני רבינו היה גי' כאן בש"א אין מסלקין את התרסין וכו' קודם דין דאין נוטלים את העלי. **) נראה דחסר כאן וצ"ע וכן אוסר ב"ש להגביה וכו'.

מסורת
הש"ס

[שייך למשנה דלעיל יד:]

[לעיל יוד: ב"ב כג:]

ב"ב כג:

שבת קכג. [לעיל יוד.]

[שבת קכג. קכד. תוספתא פ"א]

[בתוספתא אי' בש"א מוליכין טבח וסכין אצל בהמה אבל אין מוליכין בהמה אצל טבח וסכין וכ"א ברא"ש דהלכה סימן יז ודע שהרב אלפס לא הביא כל זה אבל הר"ן כתב גרסינן בגמרא בש"א אין מוליכין וכו' וע"ש פירושו שכתב לב"ש דאמרי מוליכין ועי' פרש"י ד"ה אין מוליכין וכו' ואולי איתרמי טעות בתוספ' וכן ברא"ש וצ"ל אין מוליכין וכו']

◆◆◆

גליון
הש"ס

גמ' רבא אמר בשני קנין. עיין לקמן דף כט ע"א רש"י ד"ה ומאי: